

МОНГОЛ УЛСЫН
ХҮНИЙ ЭРХИЙН ҮНДЭСНИЙ КОМИССЫН
ГИШҮҮНИЙ ШААРДЛАГА

2023 оны 01 дугаар сарын 24

№ 06/05

Улаанбаатар хот

АЙМГИЙН “ОЮУНЫ ИРЭЭДҮЙ”
ЦОГЦОЛБОР СУРГУУЛИЙН ЗАХИРАЛ
ТАНАА

Монгол Улсын Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1.6, 7.1.11, мөн хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1.1, 29 дүгээр зүйлийн 29.6.4 дэх заалтыг тус тус үндэслэн [redacted] аймгийн [redacted] цогцолбор” ерөнхий боловсролын сургуулийн дотуур байранд амьдарч буй хүүхдүүдийн Монгол Улсын Үндсэн хууль, хууль, олон улсын гэрээгээр баталгаажуулсан эрх, эрх чөлөөний хэрэгжилтэд 2022 оны 10 дугаар сарын 13, 14-ний өдрүүдэд хяналт шалгалт хийсэн.

Хяналт шалгалтыг дээрх сургуулийн удирдлага болон дотуур байр хариуцсан багш, ажилтнууд, дотуур байранд амьдарч байгаа хүүхдүүдийн төлөөлөлтэй ярилцлага хийх, баримт бичиг гаргуулан авах, дотуур байрын нөхцөл байдалтай газар дээр нь танилцах, холбогдох баримт бичигт дүн шинжилгээ хийх зэрэг аргачлалаар явуулахад дараах нөхцөл байдал тогтоогдож байна. Үүнд:

“Оюуны ирээдүй цогцолбор” сургуулийн дотуур байр нь тус сургуулийн хичээлийн байрны 2 давхарт байрладаг бөгөөд 2022-2023 оны хичээлийн жилд 2-12 дугаар ангийн 81 сурагч амьдарч байна.

Тус сургуулийн дотуур байрны нөхцөл байдалтай танилцахад сурагчдын өрөө, хүүхэд хөгжлийн өрөө, ариун цэврийн өрөөний дээврээс ус нэвчсэн, зарим өрөөний хананд хөгц мөөгөнцөр үүссэн, хаалга бариул байхгүй, сурагчдын ор нь хуучирч, эдэлгээ муудан хүүхэд гэмтэж бэртэх эрсдэл үүссэн, цахилгааны утас ил задгай, өрөө тасалгааны агааржуулалт муу, дотуур байрны өрөө хоорондын сул хонгил хэсэгт байрлах аврах шатны хаалгыг модон хаалтаар хааж бэхэлсэн, эрэгтэй, эмэгтэй ариун цэврийн өрөө тус бүрд 6 угаалтуур, суултуур 4, хөл угаах угаалтуур 9, сантехникийн эвдрэлтэй гэх шалтгаанаар 4 нь ашиглагдаагүй, эрэгтэй, эмэгтэй хүүхдийн бие засах өрөөний шаазан суултуур нь хүйтнээс хамгаалсан нэмэлт суултуургүй, бага насны болон хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдэд зориулсан ариун цэврийн өрөө, шүршүүр байхгүй, дотуур байранд ариутгал, халдваргүйжүүлэлтийг цаг тухайд хийдэггүй зэрэг нөхөл байдал тогтоогдсон нь сурагчдын дотуур байрны орчин, үйлчилгээнд тавигдах MNS6781:2019 стандартын холбогдох шаардлагуудыг хангаагүй байна.

Дотуур байранд амьдарч байгаа сурагчдын төлөөлөлтэй хийсэн ярилцлагад “...хоолондоо цаддаггүй өлсдөг, өдөрт 3 удаа хоол иддэг, хоол нэмүүлж идэхэд дургүйцдэг” талаар онцлон хэлж байлаа. Дотуур байрны 9 дүгээр сарын хоолны бүртгэлтэй танилцахад өглөөний цай, өдрийн хоол, оройн хоол өгч байсан нь дээр дурдсан стандартад заасан “...Хүүхдийн хоол бэлтгэх хүнсний бүтээгдэхүүний нэр төрлийг олон байлгаж, өдөр бүр 5 удаа (өглөө, бага үд, өдөр, их үд, орой) хоолоор үйлчилнэ” гэсэн заалтын хэрэгжилт хангалтгүй байна.

D:\2023 on\A4.month1.docx

150060085

Дотуур байрны дотоод журмыг захирал [redacted] баталсан байх боловч батлагдсан он, сар, өдөр тодорхойгүй, уг журамд дотуур байрын зөвлөлийн бүрэлдэхүүн, түүнийг томилох, дотуур байрны багш, нийгмийн ажилтан, жижүүр эмч, тогооч нарын хөдөлмөрийн нөхцөл, ажил үүргийн хуваарь, суралцагчийн хувийн нууцийг хамгаалах талаарх зохицуулалтуудыг тодорхой тусгаагүй байна. Түүнчлэн Дотуур байранд хийж гүйцэтгэх эрүүл мэндийн ажлын төлөвлөгөө баталсан байх боловч он, сар, өдөр байхгүй, ариутгал 14 хоногт 1 удаа хийлгэх, ариун цэврийн өрөөний ахуйн цэвэрлэгээ, ариутгалын бодис хийх зөвлөмж, халдваргүйжүүлэлт хийсэн бүртгэл байхгүй байлаа.

Сурагчдын дотуур байрны орчин, үйлчилгээнд тавигдах MNS6781:2019 стандартын 8 дугаар зүйлийн 8.1-т “Дотуур байрын барилгыг жилд нэг удаа хөгц, мөөгөнцөртсөн хэсгийг цэвэрлэж ариутгах, будаж шохойдох зэргээр урсгал засвар хийнэ”, мөн зүйлийн 8.2-т “Улирал тутам хортон шавж, мэрэгчийн устгал, халдваргүйжүүлэлт, ариутгалыг гэрээний үндсэн дээр, шаардлагатай үед хуваарь харгалзахгүйгээр мэргэжлийн байгууллагаар гүйцэтгүүлнэ”, мөн зүйлийн 8.4-т “Сургуулийн эмч дотуур байрын их цэвэрлэгээ, халдваргүйжүүлэлтэд хэрэглэх бодис, хийх арга зөвлөмжөөр хангаж, хуваарийг сургуулийн захирлаар батлуулан хэрэгжүүлж, цэвэрлэгээ, халдваргүйжүүлэлт хийсэн тухай бүртгэл хөтөлнө” гэж тус тус заасан байх тул стандартын шаардлагад нийцээгүй байна.

Дотуур байрны багш, ажилчдын төлөөлөлтэй хийсэн ярилцлагад “...манай дотуур байр 3 багштай, бид 8/16 цагийн ээлжээр ажилладаг, шөнийн ээлжийн нэмэгдэл цалин хөлс өгдөггүй, шөнийн ээлжийн нэмэгдлээ авах талаар сургуулийн захиргаанд хэлэхээр хүүхдийн тоо хүрэхгүй байна гэж хэлдэг, мөн сургуулийн дотуур байр байрлах 2 давхарт жижүүр байхгүй учраас бид байрны багшийн ажлаас гадна жижүүрийн ажил давхар хийдэг, сүүлийн 2 жил 8/16 цагаар ээлжлэн давхар жижүүрийн ажил хийдэг” талаар дурдаж байсан. Дотуур байр хариуцсан 3 багшид илүү цаг, шөнийн цагаар ажиллуулсан нэмэгдэл хөлсийг бодож олгохгүй байгаа нь холбогдох хууль, стандартыг зөрчиж байна.

Сурагчдын дотуур байрны орчин, үйлчилгээнд тавигдах MNS6781:2019 стандартын 7 дугаар зүйлийн 7.9-т “дотуур байр бүрд 4 ээлжийн жижүүр ажиллана. Жижүүр хүүхдийг асран хамгаалах, хөгжүүлэхэд эцэг эх, багш, сургуультай хамтран ажиллана”, Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 87 дугаар зүйлийн 87.3 дахь заалт “Ажил олгогч ажилтантай тохиролцсоны дагуу хуульд өөрөөр заагаагүй бол ээлжийн ажлын цагийн үргэлжлэлийг дөрвөөс илүүгүй цагаар уртасгасан зохион байгуулж болно. Энэ тохиолдолд ажилтан долоо хоногт 40 цагаас илүү ажилласан бол түүнд илүү ажилласан цагийн хөлсийг энэ хуулийн 109.1 дэх заалтад заасны дагуу нэмж олгоно”, мөн зүйлийн 109.3 дахь хэсэгт “Шөнийн цагаар ажилласан ажилтныг нөхөн амруулаагүй бол түүний дундаж цалин, хөлсийг нэг аравны хоёр дахин, түүнээс дээш хэмжээгээр нэмэгдүүлж олгоно” гэж тус тус заасныг зөрчиж байна.

Хүүхдийн эрхийн тухай Конвенцын 28 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн b “...дунд боловсролын олон хэлбэр, түүний дотор ерөнхий болон мэргэжлийн боловсролыг хүүхэд бүрд хүртээмжтэй болгох, хөгжүүлэх, шаардлагатай тохиолдолд санхүүгийн тусламж үзүүлэх буюу үнэ төлбөргүй боловсрол олгох”, мөн зүйлийн 2 дахь хэсэгт “Оролцогч улсууд сургуулийн дэг журмыг дэмжих үүднээс хүүхдийн нэр төрд хүндэтгэлтэйгээр хандуулах бүхий л арга хэмжээг энэхүү Конвенцид нийцүүлэн авна”, Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Арван зургаадугаар зүйлийн 11-т “... хүүхдийн ашиг сонирхлыг төр хамгаална”, Хүүхдийн эрхийн тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.2-т “төр, иргэн, хуулийн этгээд үйл ажиллагаа явуулахдаа хүүхдийн язгуур эрхийг эн тэргүүнд хангахыг эрхэмлэж, хүүхэд эсэн мэнд амьдрах, хөгжих, хамгаалуулах, нийгмийн амьдралд оролцох эрхийг тэгш хангах” гэж тус тус заасан.

Мөн сурагчдын дотуур байрны үйл ажиллагаа, орчин нөхцөл, хоолны илчлэг, амьдрах болон ариун цэврийн өрөө, ариутгал, цэвэрлэгээ, галын аюулгүй байдал, соёл хүмүүжлийн арга хэмжээнд баримтлах шаардлагыг Монгол Улсын стандарт MNS 6781:2019 “Ерөнхий боловсролын сургуулийн сурагчдын дотуур байрны орчин, үйлчилгээ, Ерөнхий шаардлага” стандарт, MNS 6782:2019 “Ерөнхий боловсролын сургуулийн орчны аюулгүй байдал.Ерөнхий шаардлага” стандарт”, MNS 6890:2020 “Мэргэжлийн боловсрол, сургалтын байгууллагын дотуур байрны орчин, үйлчилгээ. Ерөнхий шаардлага”-д тус тус заажээ.

Дээрх илэрсэн нөхцөл байдлыг үндэслэн Монгол Улсын Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын тухай хуулийн 27 дугаар зүйлийн 27.2 дахь хэсэгт заасны дагуу Комиссын гишүүний бүрэн эрхийн дагуу Шаардлагыг хүргүүлж байна. Үүнд:

1. Дотуур байранд хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн амьдрах, сурч хөгжих таатай орчин нөхцөлийг бүрдүүлэх, орчны гэрэлтүүлгийг нэмэгдүүлэх, хүүхэд хөгжлийн болон хичээл давтах өрөө, номын санд засвар үйлчилгээ хийх, шаардлагатай бол шинээр ашиглалтад оруулахад шаардагдах зардлын тооцоо, зураг төслийг гаргаж шийдвэрлүүлэх арга хэмжээ авах;
2. Дотуур байранд хүүхэд хамгааллын бодлогыг хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө гаргаж хэрэгжилтийг нь хангуулах;
3. Дотуур байрны сурагчдын өрөө, нийтийн эзэмшлийн талбайд байгаа цахилгааны ил задгай утас, дотуур байрны ослын гарц, эрэгтэй, эмэгтэй ариун цэврийн өрөөний орчин нөхцөл, дотуур байрны ариутгал, халдваргүйжүүлэлтийг Сурагчдын дотуур байрны орчин, үйлчилгээнд тавигдах MNS6781:2019 стандартад нийцүүлэх арга хэмжээ авах;
4. 2022 оны 12 дугаар сарын 28-ны өдрийн Монгол Улсын Засгийн газрын 498 дугаар “Хоолны зардлын норматив тогтоох тухай” тогтоолын хэрэгжилтийг нэн даруй хангаж ажиллах;
5. Дотуур байрны багш, ажилчдын хөдөлмөрийн нөхцөлийг сайжруулах, цалин хөлс, урамшууллыг холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу тооцож олгох;
6. Дотуур байр, сургуулийн орчинд хяналтын камер ашиглах журмыг Хүний хувийн мэдээлэл хамгаалах тухай хуульд нийцүүлэн боловсруулж, мөрдөх;
7. Дотуур байрны дотоод журмыг шинэчлэн баталж мөрдүүлэх. Уг журамд дотуур байрын зөвлөлийн бүрэлдэхүүн, түүнийг томилох, дотуур байрны багш, нийгмийн ажилтан, жижүүр, эмч, тогооч нарын хөдөлмөрийн нөхцөл, ажил үүргийн хуваарийг тодорхой тусгасан байх.

Монгол Улсын Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын тухай хуулийн 28 дугаар зүйлийн 28.1 дэх хэсэгт “Комиссын гишүүний шаардлага, зөвлөмжийг хүлээн авсан байгууллага, албан тушаалтан, хуулийн этгээд заавал биелүүлэх үүрэгтэй” гэж заасан.

Шаардлагыг нийт алба хаагчид танилцуулан, түүний мөрөөр хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ, үр дүнгийн талаар Монгол Улсын Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын тухай хуулийн 28 дугаар зүйлийн 28.2 дахь хэсэгт заасны дагуу 30 хоногийн дотор бичгээр хариу ирүүлнэ үү.

ГИШҮҮН

Б.ЭНХБОЛД